

Vuoden 2023 talousarvio ja vuosien 2023 - 2025 taloussuunnitelma

Kaupunginhallitus 14.11.2022 § 442
940/02.02.00/2022

Valmistelija: Talousjohtaja Anne Takala
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta.

Pitkän tähtäimen ja konsernin näkökulma toiminnan ja talouden suunnittelussa

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään talouden tavoitteet kunnalle ja kuntakonsernille. Konserninäkökulmaa korostetaan sillä, että talousarviossa on huomioitava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet entistä selkeämmin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita konsernitilinpäätöstä vastaavan yhdistellyn talousarvion laatimista.

Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023

Vuosi 2023 on Suomen julkisessa hallinnossa ja myös kuntataloudessa historiallinen vuosi, kun sote-uudistus astuu voimaan. Kuntien vastuulla olleet sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät siirtyvät 21 sote-maakunnalle ja Helsingin kaupungille. Kuntien käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Lisäksi nykyinen hallituskausi päättyy ja uusi hallituskausi alkaa.

Sote-uudistus muuttaa merkittävästi yksittäisen kunnan valtionosuutta.

Siirtyvien kustannusten ja tulojen epäsuhtaa tasoitetaan valtionosuusjärjestelmässä niin sanotulla muutosrajoittimella, joka kasvattaa tai vähentää kunnan valtionosuuksia 60 prosentilla siirtyvien tulojen ja menojen erotuksesta. Suuri vaikutus valtionosuuden tasoon on myös järjestelmämuutoksen tasauksella, jolla rajoitetaan sote-uudistuksesta aiheutuvaa kunnan tasapainotilan muutosta. Tasapainotilan (vuosikate poistojen jälkeen) muutos rajataan uudistuksessa +/- 60 euroon asukasta kohti viiden vuoden siirtymäkauden aikana siten, ettei kunnan tasapainotila juuri lainkaan muutu uudistuksesta johtuen vielä vuoden 2023 tasolla. Tähän muutokseen sisältyvät myös negatiiviset valtionosuudet.

Kuntien omistukseen jäävät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitilat, jotka sote-maakunta vuokraa vähintään kolmen vuoden siirtymäajaksi. Sote-maakunnalle tulee oikeus pidentää sopimuksen voimassaoloa vuodella. Omaisuussiirroista ei suoriteta korvausta kunnille eikä kuntayhtymille.

Kuntatalous 2022–2025

Vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella kuntataloudessa hyvältä. Vuosikate 4,6 mrd. euroa pysyy vuoden 2021 tasolla ja verorahoitus kasvaa ripeästi. Tilikauden tulos on arviolta 1,5 mrd. euroa (1,6 mrd. vuonna 2021). Kaikkiin talousennusteisiin sisältyy kuitenkin epävarmuutta, koska Venäjän hyökkäys Ukrainaan jatkuu ja näkymä tulevaisuuteen on edelleen epävarma.

Talouden tunnuslukujen perusteella vuosi 2023 näyttää kuntataloudessa ennätysellisen vahvalta, sillä sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Kunnille kertyy vuonna 2023 noin 1,2 mrd. euroa enemmän vanhojen veroperusteiden mukaisia verotuloja kuin sote-uudistuksen jälkeisessä kuntataloudessa vuonna 2024. Kuntien vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan, ja investointien rahavirta on noin 1,2 mrd. euroa positiivinen.

Kuntatalouden lainakanta kasvaa tarkastelujakson lopulla 21,1 mrd. euroon. Korkoympäristön normalisoituminen useamman vuoden vallinneesta epätavallisesta negatiivisten nimelliskorkojen ajasta on jo alkanut. Tämä kiristää myös velkaantunutta kuntataloutta, jonka isoja investointeja on rahoitettava velkarahalla.

Vuosina 2024–2025 kuntatalouden toimintamenot kasvavat keskimäärin 2,9 % vuodessa. Kuntatalouden menot pysyvät vuosina 2024–2025 hieman tuloja suurempina, mutta vuosikate riittää ennusteiden mukaan kattamaan poistot.

Vain muutaman kunnan vuosikatteen ennustetaan olevan negatiivinen vuosina 2022–2023. Kattamatonta alijäämää arvioidaan olevan 25 kunnassa vuonna 2025.

Kuntatalouteen jää sote-uudistuksen jälkeenkin menojen ja tulojen välille rakenteellinen epätasapaino, joten tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy. Sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat.

Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palveluntarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi. Laskennallista säästöpotentiaalia ei ole mahdollista hyödyntää kaikissa kunnissa ainakaan kovin nopeasti. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrään vaikuttaa myös osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina kasvussa. Nuorten ikäluokkien pienentyminen avaa osalle kunnista säästömahdollisuuksia.

Uudenkaupungin toimintaympäristö

Uudenkaupungin väestökehitys

Autotehtaan rekrytoinnit toivat kaupunkiin runsaasti uusia asukkaita vuonna 2017. Nettomuutto oli 408 henkeä ja asukasluvun kasvu 352. Tämän jälkeen asukasluku on kääntynyt uudelleen laskuun. Syyskuun lopussa kaupungissa oli noin 15 200.

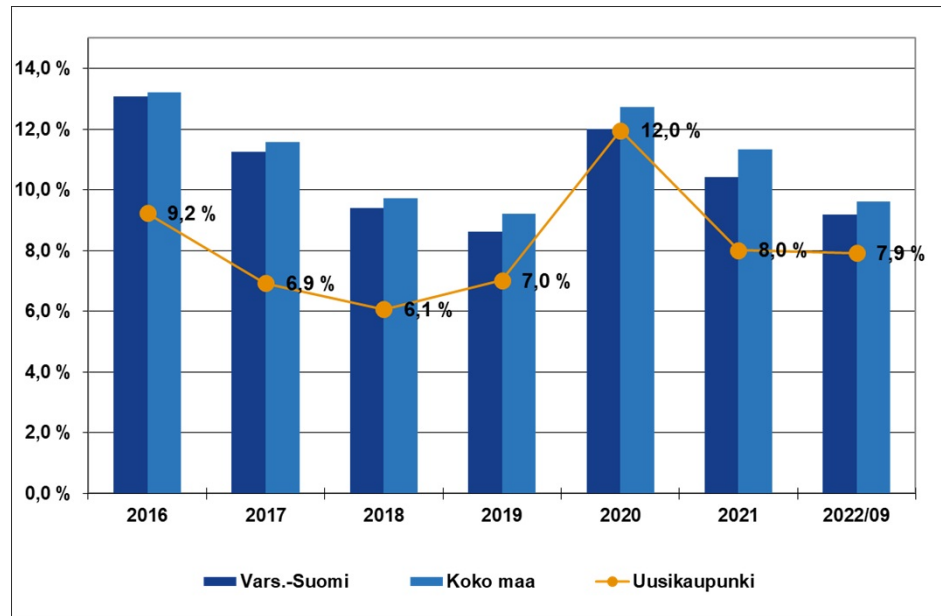
Vuosi 2022 on vaikea: kuolleiden määrä on korkea, syntyvyys laskee ja muuttoliike on negatiivinen. Kaupungin asukasmäärä laskee yli 300 hengellä. Nopeaa positiivista käännettä ei ole tällä hetkellä näkyvissä, mutta Uudessakaupungissa muutokset ovat vuosikymmeniä olleet nopeita ja yllättäviä.

Työpaikkakehitys

Työpaikkatilaston viimeisin virallinen tieto on vuodelta 2020. Valmet Automotiven jättirekrytoinnit toivat vuonna 2017 kaupunkiin 2 466 uutta teollisuustyöpaikkaa. Samalla kaupungin työpaikkaomavaraisuus nousi 130–140 prosenttiin. Tämänhetkinen työpaikkaomavaraisuus on 110–120 %. Kaupungissa oli vuonna 2020 yhteensä 8 469 työpaikkaa, joista lähes puolet teollisuudessa

Työllisyys

Työttömien määrä, vuosikeskiarvo

Uudenkaupungin työllisyystilanne on ollut viime vuosina hyvä, mutta koronapandemian vaikutukset 2020–2021 ja Valmet Automotiven irtisanomiset ja lomautukset näkyvät työttömyysasteessa. Vuonna 2021 kaupungin työttömyysaste oli keskimäärin 8,00 %, kun se vuotta aiemmin oli 12,0 %. Vuonna 2022 työttömyysaste on tammikuun ja syyskuun välisenä aikana ollut keskimäärin 7,9 %. Uudenkaupungin työllisyys on tällä hetkellä koko maata ja Varsinais-Suomea heikempi. Vuonna 2023 Uudenkaupungin työllisyystilanne tuskin vielä paranee.

Kehittämisen ja uudistamisen painopisteet

Kaupungin talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteet ja palvelukeskusten tavoitteet ja painopisteet on johdettu vuonna 2022 päivitetystä strategiasta ja riskianalysistä.

Strategian perustana ovat yhteiset, toimintaa ohjaavat arvot: yhteisöllisyys, rohkeus, luottamus ja vastuullisuus.

Kaupungin kehittämisen päämääränä on kaupungin vastuullinen kasvu ja hyvä elämä kaupunkilaisille sekä toimiva yhteistyö. Korkea työpaikkaomavaraisuus tulee muuttua positiiviseksi muuttoliikkeeksi ja asukasluvun kasvuksi. Tavoitteena on, että Uusikaupunki on vetomainen ja ympäristövastuullinen kaupunki.

Kaupungin kehittämisen yleisiä painopistealueita ovat muun muassa:

- kaupungin tulee optimoida tilojen käyttö, luopua vajaakäytöllä olevista tiloista ja aikatauluttaa isot investoinnit
- kaupungin maa-, kaavoitus- ja tonttipolitiikassa huomioidaan erityisesti uusien asukkaiden ja työpaikkojen saaminen kaupunkiin tarjoamalla erityyppisiä tonttivaihtoehtoja

- investointiosaan on vuosille 2023–2025 varattu määräraha yleiskaavoitukseen ja asemakaavoitukseen.
- kaupungille laaditaan omistajapoliittinen ohjelma, jossa määritellään kaupungin omistajapolitiikan tavoitteet ja vastuunjako
- Uudessakaupungissa toteutetaan monikampus-toimintamallia, jolla luodaan uusia edellytyksiä toisen asteen jälkeisten opintojen suorittamiseen Uudessakaupungissa.
- työkyvyn aktiivinen johtaminen yhteistyössä uuden työterveyshuollon yhteistyökumppanin kanssa ja työkyvyn edistäminen monin eri keinoin

Kasvun ja oppimisen palvelut

- palveluita kehitetään vahvistamalla yhtenäistä kasvun ja oppimisen polkua.
- lasten ja nuorten hyvinvointia parannetaan lisäämällä toimintatapoja, jotka vahvistavat osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia sekä seuraamalla reaaliaikaisesti oppilaiden hyvinvointikokemuksia.
- opiskeluhuollon palveluita kehitetään tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
- oppimisen tuen ja opiskeluhuollon palveluissa kiinnitetään erityistä huomiota nivelvaiheiden toimintamalleihin sekä suomen kieltä taitamattomien lasten ja nuorten kasvun ja oppimisen tukeen.

Kaupungin strategia ja taloussuunnitelma

Kaupungin talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteet ja palvelukeskusten tavoitteet ja painopisteet perustuvat Uudenkaupungin strategian tavoitteisiin. Strategian päämääriä on kolme: vastuullinen kasvu, hyvä elämä ja toimiva yhteistyö. Päämäärät on jaettu tavoitteisiin, ja niiden toteutumisen kannalta kriittisiin menestystekijöihin. Strategian toteutumista seurataan mittareilla.

Kuntien talouden tasapainon tärkein arviointikriteeri on vuosikate. Uudenkaupungin tulos on vuosikatteella mitattuna tasapainossa – vuosikate riittää poistoihin - vuosina 2023 ja 2025, vaikka tuloslaskelmaan kirjataan vuonna 2025 Pohitullin koulun ja uimahallin purkamisesta aiheutuvat kertapoistot. Vuosikate ei kuitenkaan riitä investointeihin ja kaupunki velkaantuu.

Kaupungin ilman liikelaitoksia tulos on miljoona euroa positiivinen

vuonna 2023 ja noin 0,4 miljoonaa euroa positiivinen 2025. Vuonna 2024 talous on vanhan terveystalouden purkamisen takia 1,2 miljoonaa euroa alijäämäinen (kertapoisto 1,5 milj. euroa ja purkukustannukset 1,3 miljoonaa euroa).

Kaupungin taseessa ei ole suunnitelmakaudella kattamatonta alijäämää.

TALOUSARVIO 2023- JA TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

1. Verotus suunnitelmakaudella

Tuloveroprosentti on 8,11 vuonna 2023. Tuloveroprosenttiin esitetään 0,99 %-yksikön korotusta vuodelle 2024.

Uudenkaupungin kiinteistöveroprosentit pysyvät ennallaan vuonna 2023. Vuonna 2024 kiinteistöveroprosentteja esitetään korotettavaksi koko maan vuoden 2022 keskiarvoon.

1 000 €	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2023	2024	2025
Kunnallisvero	53 531	53 681	52 754	55 425	56 013	57 673	55 777	58 000	28 024	29 977	30 747
Muutos-%	4,6	0,3	-1,7	5,1	1,1	3,0	-3,3	4,0	-51,7	7,0	2,6
Vero-%	20,75	20,75	20,75	20,75	20,75	20,75	20,75	20,75	8,11	9,1	9,1
Kiinteistövero	4 434	4 806	4 829	5 059	5 284	4 806	5 293	5 500	5 400	5 877	5 902
Muutos-%	4,3	8,4	0,5	4,8	4,4	-9,0	10,1	3,9	-1,8	8,8	0,4
Yhteisövero	3 928	3 263	4 223	3 962	3 389	3 926	6 783	7 000	4 903	4 471	4 638
Muutos-%	-4,1	-16,9	29,4	-6,2	-14,5	15,8	72,8	3,2	-30,0	-8,8	3,7
Yhteensä	61 893	61 750	61 806	64 447	64 686	66 405	67 853	70 500	38 327	40 325	41 287
Muutos-%	4,0	-0,2	0,1	4,3	0,4	2,7	2,2	3,9	-45,6	5,2	2,4

Vuonna 2023 Uudenkaupungille tilittävien verojen määrä laskee arvioilta noin 31,9 miljoonalla eurolla, 45,6 prosentilla vuodesta 2022. Verotilitysten arvioidaan olevan noin 38,0 miljoonaa euroa.

Verotuksen muutokset 2023

Kuntien verotulot puolittuvat vuonna 2023, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa. Koska uudistuksen ei ole tarkoitus keventää eikä kiristää kenenkään verotusta, valtionverotus kiristyy vastaavalla summalla.

Ansiotuloverotuksen muutokset toteutetaan nykyisen verojärjestelmän sisällä vähennyksiä sekä valtion ja kuntien veroprosentteja muuttamalla. Samalla valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjat yhdistetään. Kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan yhtä monella prosenttiyksiköllä (12,64) ja valtion verotusta kiristetään vastaavasti.

Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennetään yhdellä kolmasosalla ja valtion osuutta kasvatetaan vastaavasti. Vuonna

2022 kuntien jako-osuus yhteisöverosta on 0,376 ja vuonna 2023 se on arviolta 0,2367.

Sote-uudistuksen vaikutus kuntien verotulotuloihin näkyy täysin vasta vuonna 2024, koska vuonna 2023 kunnille tilitetään jonkin verran vuoden 2022 tulo- ja yhteisveroja vuoden 2022 jako-osuuksilla

Vuodelle 2024 esitetty kaupungin tuloveroprosentin korotus kasvattaa verotuloja noin 3,5 miljoonalla eurolla vuodessa. Korotus lisää kiinteistöverotuottoa vuosittain 0,5 miljoonalla eurolla.

Veronkorotuksista huolimatta vuonna 2024 verotulot olisivat arviolta yhteensä 40,3 miljoonaa euroa, vain 2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2023.

2. Valtionosuudet

Vuoden 2023 valtionosuudet

Valtionjärjestelmän rakenne pysyy ennallaan (tarve-erojen ja tulojen tasaus), mutta tarveperusteisesta osasta on poistettu ns. sote-osat. Uusina kriteereinä ovat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa sekä asukasmäärän kasvuun perustuva lisä, jolla vastataan väestömäärän kasvun aiheuttamaan palvelutarpeen lisäykseen.

Syksyllä 2022 käytettävissä olevien tietojen mukaan Uudenkaupungin vuoden 2023 valtionosuus mukaan lukien muutosrajoitin ja siirtymätasaus on 7,2 miljoonaa euroa. Valtionosuudet päätetään vuoden lopussa, ja ne voivat vielä muuttua.

Vuoden 2024 valtionosuudet

Vuoden 2022 sote-kustannusten toteuma ratkaisee kuntien tulevan valtionosuuspohjan, koska mahdollinen puuttuva raha leikataan vuodesta 2024 alkaen kuntien valtionosuuksista. Sote-uudistuksen lopullinen vaikutus kuntatalouteen tiedetään vasta syksyllä 2023, kun tilinpäätöstietojen 2022 mukaan tehtävät lopulliset laskelmat valmistuvat.

Vuosi	Määrä (milj. €)
TP 2021	30,4
2022*	33,8
2023	7,2
2024	7,0
2025	7,1

3. Henkilöstö

	TP 2021*	TP 2021**	TAM 2022***	2023***	2024***	2025***
Kaupunki						
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	46	48,73	52,67	63,47	62,97	62,97
Tekniset- ja ympäristöpalvelut	102,5	119,11	114,64	100,64	100,64	99,64
Kasvun ja oppimisen palvelut	282,9	285,95	302,83	290,25	291,41	291,41
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	27,8	32,57	32,57	35,52	35,52	35,52
Sosiaali- ja terveyspalvelut	420,4	445	462,61	0	0	0
Kaupunki yhteensä	879,6	931,36	965,32	489,88	490,54	489,54
Liikelaitokset						
Uudenkaupungin Vesi	-	11	11	11	11	11
Vakka-Suomen Vesi	-	3	3	3	3	3
Liikelaitokset yhteensä	14	14	14	14	14	14
Työllistetyt/kesätyöntekijät	16,1					
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	909,7	945,36	979,32	503,88	504,54	503,54

* Henkilöstötilinpäätöksen mukainen htv: Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työssäoloa (vähennetään kaikki poissaolot ml. vuosilomat). Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti (esim. osa-aikaisuus 50 %, koko vuoden työssä = 0,5 henkilötyövuosi).

Vain osan vuotta palvelussuhteessa olleen työ lasketaan suhteessa koko vuoden työpäiviin (esim. työssä 1.3. - 31.5. = 92/365 = 0,25 henkilötyövuotta).

Liikelaitoksen johtajan, vesihuoltopäällikön htv on henkilöstötilinpäätöksessä jaettu tasan Uudenkaupungin Vesi liikelaitokselle ja Vakka-Suomen Vesi liikelaitokselle.

** Tilinpäätöksen mukaisesta htv:stä ei ole vähennetty poissaoloja eikä vuosilomia.

*** TA ja TS -luvuissa oletuksena on, että kaikki vakinaiset virat ja työsuhteet on täytetty.

Kaupungin ja liikelaitosten vakinaisen henkilöstö määrä laskee 475 henkilöllä, kun noin puolet kaupungin henkilöstöstä siirtyy vuonna hyvinvointialueelle. Jäljelle jäävän henkilöstön määrä on 503,88.

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025.

Kustannukset nousevat

- vuonna 2022 keskimäärin 1,76 prosenttia
- vuonna 2023 keskimäärin vähintään 3,05 prosenttia ja
- vuonna 2024 keskimäärin vähintään 3,11 prosenttia.

Talousarviossa on varauduttu sopimusten mukaisiin korotuksiin.

Palkkaperusteinen KuEL-eläkevakuutusmaksu on 16,80 %.

Eläkemenoperusteinen maksu poistuu vuonna 2023 ja sen tilalle tulee kuntien ja hyvinvointialueiden tasausmaksu. Yksittäisten kuntien ja hyvinvointialueiden maksun perusteet muuttuvat tuolloin täysin. Työnantajan palkkaperusteisen eläkemaksun ja tasausmaksun sisältävä KuEI-maksu on 20,59 % palkkasummasta.

Kuntatyönantajamaksut laskevat keskimäärin 0,1 prosenttiyksikköä vuodesta 2022. Ne ovat yhteensä 23,9 %.

Kevan valtuuskunta vahvistaa eläkevakuutusmaksut vasta loppuvuonna 2022.

Kaupungin henkilöstömenot puolittuvat vuonna 2023. Palkkasumma pienenee 48,4 % ja henkilöstömenot 46,6 %. Menojen kasvu on suurta (49,0 %) hallinto- ja elinvoimapalveluissa, sillä aiemmin sosiaali- ja terveystalouden palvelujen alaisuuteen kuuluneet työllisyyspalvelut ja ympäristöterveydenhuolto on siirretty palvelukeskukseen. Lisäksi, koska uutta tasausmaksua ei pysty kohdistamaan yksiköille, koko maksu, 921 000 euroa, on kirjattu kokonaisuudessaan hallinto-, talous- ja ICT-palvelujen budjettiin.

Kaupungin palkkamenot ovat 20,7 miljoonaa euroa ja henkilöstömenot 25 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot ovat 48 % kaupungin kokonaismenoista.

4. Käyttötalous

Kaupungin sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ja pelastustoimen järjestämisvastuu ja kustannukset siirtyvät 1.1.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle, Varhalle. Kaupungin ja liikelaitosten käyttötalouden toimintakate (tulojen ja menojen erotus ilman poistoja) pienenee 62,2 %, eli 61,6 miljoonaa euroa vuoden 2022 tasosta. Toimintakate on noin 37,4 miljoonaa euroa. Käyttötalouden menot pienenevät 57,3 %, 73,3 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot pienenevät 47,4 %, palvelujen ostot 73,3 % ja vuokrat 44,2 %.

Vuonna 2023 Uudenkaupungin kaupungin ulkoiset toimintakulut ja poistot ovat 55 miljoonaa euroa ja kaupungin ja liikelaitosten 62 miljoonaa euroa.

Ulkoiset ja sisäiset, mukana poistot

1 000 €	2023	2024	2025
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	-5 389	-5 286	-5 442
Tekniset ja ympäristöpalvelut	-4 148	-7 073	-5 254
Kasvun ja oppimisen palvelut	-29 912	-30 613	-31 259
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	-5 304	-5 488	-5 523
Kaupunki yhteensä	-44 753	-48 460	-47 478
Liikelaitokset	223	282	184
Kaupunki ja liikelaitokset yht.	-44 529	-48 178	-47 294
Muutos, %		8,2 %	-1,8 %

Talouden epävarmuustekijöitä ovat verotulojen kehitys ja valtionosuuksien määrä. Verotuloihin vaikuttavat yleisen talouskehityksen lisäksi kaupungin asukasluvun kehitys ja kaupungin työllisyystilanne.

5. Tuloslaskelma

Kaupungin ja liikelaitosten vuoden 2023 tulos on 940 000 euroa positiivinen ja tilikauden ylijäämä 1 267 000 euroa. Suunnitelmavuosien 2023–2025 yhteenlaskettu tulos on yhteensä

204 000 euroa negatiivinen. Suunnitelmakauden ylijäämä on 768 000 euroa. Vuosina 2023–2025 Uudenkaupungin taloutta rasittavat monitoimijatalo Wintterin väistötilakustannukset (Viikaisten koulu, Pohitullin keittiö ja ruokala yht. 1,3 miljoonaa euroa/vuosi) sekä ruokapalvelujen lisäkustannukset (600 000 € / vuosi). Lisäksi vuonna 2024 taloutta rasittavat terveyskeskuksen purkuun liittyvät kustannukset (kertapoisto 1,6 milj. € sekä purkukustannukset 1,3 milj. €). Vuonna 2025 talousarvoissa ovat mukana Pohitullin koulun ja uimahallin purkamisesta aiheutuvat 1,5 miljoonan euron kertapoistot. Nämä erät eivät kuulu kaupungin normaaliin toimintaan. Vuonna 2023 kaupungin tilikauden tulos ilman näitä kertaluonteisia eriä on 2,9 milj. euroa ylijäämäinen ja tilikauden ylijäämä on 3,2 milj. euroa.

Tuloslaskelma, Uudenkaupungin kaupunki

1 000 €	TP 2021	TAM 2022	2023	2024	2025
Toimintatuotot	43 906	43 197	25 249	25 116	25 127
Valmistus omaan käyttöön	484	472	429	429	429
Toimintakulut	-135 969	-144 594	-65 056	-66 111	-64 777
Toimintakate	-91 580	-100 925	-39 377	-40 566	-39 221
Verotulot	67 853	70 500	38 327	40 325	41 287
Valtionosuudet	30 427	33 800	7 200	6 950	7 050
Rahoitustuotot ja -kulut	531	437	443	-30	-270
Vuosikate	7 231	3 812	6 593	6 679	8 845
Poistot ja arvonalentumiset	-5 816	-8 593	-5 600	-8 126	-8 489
Tilikauden tulos	2 020	-4 781	993	-1 447	356
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 251	-4 515	1 251	-1 190	607

Tuloslaskelma, yhdistelmä

1 000 €	TP 2021	TAM 2022	2023	2024	2025
Toimintatuotot	31 548	28 528	16 794	16 972	16 983
Valmistus omaa käyttöön	484	472	429	429	429
Toimintakulut	-121 212	-128 007	-54 660	-55 860	-54 546
Toimintakate	-89 180	-99 007	-37 437	-38 459	-37 134
Verotulot	67 853	70 500	38 327	40 325	41 287
Valtionosuudet	30 427	33 800	7 200	6 950	7 050
Rahoitustuotot- ja kulut	515	388	167	-298	-520
Vuosikate	9 615	5 681	8 257	8 517	10 683
Poistot ja arvonalentumiset	-7 438	-10 269	-7 317	-9 951	-10 393
Tilikauden tulos	2 783	-4 588	940	-1 434	290
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	3 082	-4 254	1 267	-1 108	609

7. Lainakanta/lyhyt- ja pitkäaikainen

1 000 €	2022	2023	2024	2025
Lainat				
Kaupunki	48 654	62 261	71 118	71 850
Liikelaitokset	4 907	5 217	4 546	3 874
Lainat yhteensä	53 561	67 478	75 664	75 725
Asukasmäärä	15 503	15 291	15 203	15 113
€/asukas, kaupunki	3 138,35	4 071,74	4 677,91	4 754,21
€/asukas, kaupunki + liikelait.	3 454,89	4 412,95	4 976,91	5 010,56

Uudenkaupungin kaupungin ja liikelaitosten lainamäärä kasvaa 13,9 miljoonalla eurolla vuonna 2023. Lainakanta on arviolta 67,5 miljoonaa euroa. Vuoteen 2025 mennessä lainamäärä kasvaa 22,2 miljoonalla eli 41,4 %:lla. Lainakanta olisi tuolloin 75,7 miljoonaa euroa. Asukasta kohden lainaa oli vuoden 2021 lopussa 2 839 euroa ja vuonna 2025 arviolta 5 011 euroa. Lainamäärä kasvaa monitoimijatalo Wintterin rakentamisen takia, vaikka osa hankkeesta rahoitetaan leasing-rahoituksella. Suunnitelmakauden lopussa lainakanta ja leasingvastuut ovat yhteensä noin 110 miljoonaa euroa.

8. Investoinnit

Suunnitelmakaudella 2023–2025 kaupungin investointimenot ovat poikkeuksellisen isot. Investointiosaan on suunnitelmakaudella varattu 16,2 miljoonaa euroa Viikaisten alueelle rakennettavan monitoimijatalo Wintterin uimahallin ja monitoimihallin rakentamiseen. Koulurakennus rahoitetaan leasingrahoituksella. Hankkeen käyttäjähankintoihin on varattu 3,6 milj. euroa. Hankkeen valmistumisen jälkeen kaupungin investointitahdin tulisi tasaantua normaalitasolle.

Kaupungin investointimenot ovat 25,7 miljoonaa euroa vuonna 2023, 15,6 miljoonaa euroa vuonna 2024 ja 9,8 miljoonaa euroa vuonna 2025. Suunnitelmakauden investoinnit ovat yhteensä 51,1 miljoonaa euroa. Kaupungin ja liikelaitosten investoinnit ovat 28,2 miljoonaa vuonna 2023, 18,0 miljoonaa vuonna 2024 ja 11,6 miljoonaa vuonna 2025. Suunnitelmakauden 2023–2025 investoinnit ovat yhteensä 57,8 miljoonaa euroa.

Vuoden 2023 kokonaisinvestointien määrä tulee vielä jonkin verran kasvamaan, koska osa vuonna 2022 aloitetuista hankkeista siirtyy vuodelle 2023.

Isoja investointeja suunnitelmakaudella 2023–2025

Tekninen infra:

- Vakka-Suomenkatu välillä Rantakatu-KT 43 (1 200 000 €)
- Liikekeskustan elävöittäminen (800 000 €)

- Pankkitie-Pruukintie, kunnostus (750 000 €)
- Sorvakonniemi, liikennejärjestelyt ja ranta-alueiden suunnittelu (713 000 €)
- Keskustan katujen kunnostus (600 000 €)
- Uki-Laitila jkpp (500 000 €)
- Rata-alue/henkilöjuna liikenteen edellytykset (500 000 €)
- Hulevesiverkoston saneeraus (350 000 €)

Tilatoimi:

- Kalannin koulu (3 950 000 €)
- Wintterin irtokalusteet ja laitteet (3 560 000 €)
- Merituulikoti (2 272 000 €)
- Pääkirjasto (2 003 000 €)
- Mörne (1 649 000 €)
- Pohitullin palloiluhalli (600 000 €)
- A-sairaala (500 000 €)

1 000 €	TP 2021	TAM 2022	2023	2024	2025
Uudenkaupungin kaupunki					
Hallinto- ja elinvoimapaalvelut	-652	-988	-976	-725	-750
Tekniset ja ympäristöpalvelut	-10 854	-30 433	-23 880	-14 489	-8 730
Kasvun ja oppimisen palvelut	-108	-381	-380	-230	-230
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	-108	-462	-480	-110	-115
Sosiaali- ja terveyspalvelut	0	0	0	0	0
Uudenkaupungin kaupunki yhteensä	-11 722	-32 264	-25 716	-15 554	-9 825
Liikelaitokset	-1 356	-2 050	-2 483	-2 478	-1 758
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	-13 078	-34 314	-28 199	-18 032	-11 583

9. Liikelaitosten investoinnit ja lainanotto sekä peruspääoman korko

Uudenkaupungin kaupungilla on kaksi liikelaitosta: Uudenkaupungin Vesi liikelaitos ja Vakka-Suomen Vesi liikelaitos. Liikelaitosten on katettava menonsa omilla maksutuloillaan eikä niiden rahoittamiseen voi käyttää verovaroja.

Uudenkaupungin Vesi liikelaitos maksaa 1.1.2023 alkaen peruspääomalle 12 kk euriboria (vuoden keskikorko) vastaavan koron, kuitenkin aina vähintään 2 %. Taloussuunnitelmassa koron suuruudeksi on arvioitu 136 000 euroa. Vakka-Suomen Vesi liikelaitos maksaa sijoitetusta pääomasta kaupungille 12 kk euribor-koron suuruisen korvauksen. Peruspääoman koron tuotoksi on arvioitu 40 850 euroa.

Molemmat liikelaitokset joutuvat vuonna 2023 kustannusten nousun takia korottamaan hintojaan. Vakka-Suomen Veden jäteveden puhdistusmaksu nousee 5,1 %, 0,40 euroa/m³. Uudenkaupungin Vesi nostaa talousveden kuutiahintaa 5,8 % (0,10 €) ja jäteveden 3,1 % (0,10 €).

Kaupunginvaltuusto hyväksyy liikelaitosten investointi- ja lainatason.

Uudenkaupungin Veden investoinnit ovat yhteensä noin 5,6 miljoonaa euroa vuosina 2023–2025. Vakka-Suomen Veden investoinnit jäävät suunnitelmakaudella noin 1,1 miljoonaan euroon.

Liikelaitosten investoinnit

Investoinnit, 1 000 €	2023	2024	2025
Uudenkaupungin Vesi	-2 033	-2 148	-1 398
Vakka-Suomen Vesi	-450	-330	-360

Vakka-Suomen Vesi liikelaitos ei ota uutta lainaa suunnitelmakaudella.

Uudenkaupungin Vesi liikelaitoksen talousarviossa on varauduttu ottamaan 1 000 000 euroa pitkäaikaista lainaa vuonna 2023. Liikelaitos on tällä hetkellä velaton.

10. Tunnusluvut

	2022	2023	2024	2025
Kaupunki ja liikelaitokset				
Asukasluku	15 503	15 291	15 203	15 113
Tuloveroprosentti	20,75	8,11	9,10	9,10
Verotulot, 1 000 €	70 500	38 327	40 325	41 287
Verotulot, €/asukas	4 548	2 507	2 652	2 732
Toimintatuotot/toimintakulut, %	22,7 %	31,5 %	31,2 %	31,9 %
Vuosikate, 1 000 €	5 681	8 257	8 517	10 683
Vuosikate, €/asukas	366	540	560	707
Vuosikate poistosta, %	72,7 %	112,8 %	102,0 %	122,6 %
Nettoinvestoinnit, 1 000 €	34 298	28 199	18 032	11 583
Investointien tulorahoitus, %	16,6 %	29,3 %	47,2 %	92,2 %
Pitkäaik. vieras pääoma, 1 000 €	41 137	60 054	68 239	68 300
Pitkäaik. vieras pääoma, €/asukas	2 653	3 927	4 489	4 519
Lainanhoitokate	2,3	0,7	2,3	1,6

Tunnusluvut tarkistetaan kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen.

11. Tilikauden yli- / alijäämä (sis. liikelaitokset)

1 000 €	TP 2020	TP 2021	TAM 2022	2023	2024	2025
Ed. tilikausien ylijäämä	0	14 547	17 629	13 376	14 643	13 535
Tilikauden yli-/alijäämä	0	3 082	-4 254	1 267	-1 108	609
Taseen ylijäämä	14 547	17 629	13 376	14 643	13 535	14 144
Asukasmäärä	15 378	15 463	15 503	15 291	15 203	15 113
Ylijäämä, €/asukas	946	1 140	863	958	890	936

Kaupungin ja liikelaitosten taseen ylijäämän arvioidaan olevan 13,4 miljoonaa euroa vuoden 2022 lopussa, ja 14,1 miljoonaa euroa vuoden 2025 lopussa.

Kaupungin kokonaistalouden ja toiminnan kannalta suurimmat muutokset ja epävarmuustekijät 2023–2025

- Kaupungin vuotuiset kokonaisinvestoinnit (sis. sekä taselainalle että leasingrahoituksella katettavat kohteet) ovat suunnitelmakaudella 3-4-kertaiset normaalitasoon verrattuna.
- Investointien rahoitustavasta riippumatta kaupungin pääomakustannukset/käyttökulut nousevat. Monitoimijatalo Wintteri kasvattaa käyttö- ja pääomakustannuksia vuodesta 2025 alkaen. Taselainalla rahoitettu osuus kasvattaa kaupungin korkokuluja ja poistoja sekä lyhennyksiä ja leasingrahoitus käyttötalouden leasingvuokria.
- Sote-palvelujen siirtyminen hyvinvointialueille pienentää kaupungin käyttötalousmenoja mutta myös sen verotuloja ja valtionosuuksia.
- Sote- ja pelastustoimen kiinteistöt jäävät kaupungin omistukseen ja vastuulle ja hyvinvointialue vuokraa ne 3 + 1 (optio) vuodeksi. Lainat jäävät kaupungin vastuulle.
- Kaupungin toiminta ja organisaatio on järjestettävä ja mitoitettava uuden kunnan tarpeita vastaavaksi. Tukipalvelu- ja hallintokustannukset eivät skaalaudu suoraan käyttötalousmenojen suhteessa.

Talousarvio ja taloussuunnitelma 2023–2025 tarkentuvat syksyllä 2023, kun tilinpäätöstietojen mukaan tehtävät lopulliset valtionosuuslaskelmat valmistuvat ja kunnilta siirtyvät valtionosuudet vahvistuvat.

Wintteri valmistuu vuonna 2025 ja sen kaikki käyttö- ja pääomakustannukset näkyvät vuoden 2026 talousarviossa. Vastaavasti rakentamisaikaiset väistöilakustannukset ja muut kustannukset poistuvat talousarviosta.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Atso Vainio

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää esittää, että kaupunginvaltuusto hyväksyy

- liitteenä olevan Uudenkaupungin kaupungin talousarvion vuodelle 2023 ja taloussuunnitelman vuosille 2023–2025

- talousarviossa liikelaitoksia sitovana eränä liikelaitoksilta perittävän peruspääoman koron ja

- kullekin liikelaitokselle talousarvion liitteenä olevien esitysten mukaiset investointien kokonaistasot ja uusien lainojen määrät suunnitelmakaudelle 2023–2025.

Keskustelun kuluessa Seppo Nikula esitti, että talousarviokirjan sivulle 34 kohtaan 2.6.1.3. Operatiiviset riskit – Hallintokeinot tehdään seuraava lisäys: ”Kaupunki aloittaa neuvottelut henkilöstön kanssa tilojen käytön tehostamisesta.”

Laura Kontu kannatti Nikulan esitystä.

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa Seppo Nikula esitti, että talousarviokirjan sivulta 74 kohdasta 1.4. Henkilöstöpalvelut – Uutta/perustelut poistetaan kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointietuuden käyttöönnottoon esitetty 100 000 euroa.

Esitystä ei kannatettu, joten se raukesi.

Keskustelun kuluessa Laura Kontu esitti, että talousarviokirjan sivulla 74 kohdassa 1.4. Henkilöstöpalvelut Uutta/perustelut oleva kohta ”Työnantajakuvan kehittämiseksi sekä työhyvinvoinnin edistämiseksi talousarviossa esitetään Kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointietuuden käyttöä. Lisäys: 100 000 euroa” muutetaan muotoon ” Työnantajakuvan kehittämiseksi sekä työhyvinvoinnin edistämiseksi talousarviossa esitetään 100 000 euroa.”

Esitystä ei kannatettu, joten se raukesi.

Keskustelun kuluessa Rauno Aaltonen esitti, että talousarviokirjan sivulla 78 kohdassa 1.6. Kaupunkisuunnittelu – Uutta/perustelut oleva Ukikyydille varattu määräraha poistetaan talousarviosta.

Laura Kontu kannatti Aaltosen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu vastaehdotus, joten oli äänestettävä. Äänestysmenettelyksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys.

Ne, jotka kannattivat pohjaesitystä äänestivät jaa ja ne, jotka kannattivat Rauno Aaltosen esitystä äänestivät ei. Suoritettussa äänestyksessä annettiin 4 jaa-ääntä ja 7 ei-ääntä.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti äänin 7-4 poistaa Ukikyydille varatun määrärahan talousarviosta. Äänestysluettelo liitteenä.

Keskustelun kuluessa Seppo Nikula esitti, että talousarviokirjan sivulla 78 kohdasta 1.6. Kaupunkisuunnittelu – Resurssit poistetaan esitetty uusi suunnittelijan vakanssi.

Esitystä ei kannatettu, joten se raukesi.

Talousarviokirjan kohta 2.4. Tilatomi

Keskustelun kuluessa Sami Virtanen esitti, että Raatihuone myydään vuoden 2023 aikana.

Jari Valkonen kannatti Virtasen esitystä.

Sami Virtanen esitti, että myös Esko Holvin kiinteistö myydään vuoden 2023 aikana.

Laura Kontu kannatti Virtasen esitystä.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja esitti, että tilojen käytöstä ja kiinteistöjen myynnistä tehdään kokonaissuunnitelma toukokuun loppuun mennessä.

Janne Sjölund kannatti puheenjohtajan esitystä.

Päätettyään keskustelun puheenjohtaja totesi, että asiassa on tehty kolme pohjaehdotuksesta poikkeavaa kannatettua ehdotusta, joten oli äänestettävä. Äänestysmenettelyksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys ja äänestysjärjestykseksi puheenjohtajan ehdottama järjestys.

Äänestys 1

Ne, jotka kannattivat Sami Virtasen ehdotusta Raatihuoneen myynnistä äänestivät jaa ja ne, jotka kannattivat puheenjohtajan ehdotusta kokonaissuunnitelman tekemisestä äänestivät ei. Suoritettussa äänestyksessä annettiin 1 jaa-ääni ja 10 ei-ääntä.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti äänin 10-1, että tilojen käytöstä ja kiinteistöjen myynnistä tehdään kokonaissuunnitelma toukokuun loppuun mennessä. Äänestysluettelo liitteenä.

Äänestys 2

Ne, jotka kannattivat Sami Virtasen ehdotusta Esko Holvin kiinteistön myynnistä äänestivät jaa ja ne, jotka kannattivat puheenjohtajan ehdotusta kokonaissuunnitelman tekemisestä äänestivät ei. Suoritettuna äänestyksessä annettiin 6 jaa-ääntä ja 5 ei ääntä.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti äänin 6-5, että Esko Holvin kiinteistö myydään vuoden 2023 aikana. Äänestysluettelo liitteenä.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti, että talousarvion käsittelyä jatketaan seuraavassa kokouksessa.

Merkittiin, että valtuuston puheenjohtaja Mauri Kontu saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 15.30.

Merkittiin, että henkilöstöjohtaja Maaru Seikola osallistui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 17.20 - 17.57.
